

פסוקות, קווצותיו תלתלי' ושער ריש' סלסלה כאדם המסלסל בשערו כו', כי כמו שהשערות נמשכות מן המוח כך ההלכות נמשכות מח"ע כו', וכרביבים הם גשמי' גדולים עלי עשב שהוא הנגדל כראוי עד שהוא מזריע זרע והוא רומז לבחי' לימוד בעיון. וביאור הדבר כי הנה יש ב' מיני זריעה שהתבואה היא צומחת מן גרעינים שנזרעו ממש אלא שהם בתוס' וריבוי מאד משא"כ פירות האילן והארץ וכדומה הנה מגרעין הנזרע נגדל ונעשה פרי כגון תפוח וכיוצא, כך הנה משעירים שהם גשמי' דקים דהיינו לימוד הלכות פסוקות נגדל דשא עשב שאינו מזריע זרע שהזרע כעין הגרעין שנזרע דהיינו שיודע הלכה שלומד, אבל מלימוד העיון יכול להוציא דין חדש, וזהו ההפרש בין מארי משנה למארי תלמוד, שמארי משנה הם בעלי הלכות פסוקות אבל מארי תלמוד הם בעלי עיון ומוציאים דין חדש, ושניהם צריכים להיות וכמ"ש ועשה לי מטעמים הרבה מטעמים שאין דרך המלך לטעום הכל ממין א' ומטעם א' רק הרבה מיני מטעמים, ולכך צריך ללימוד המשנה וגם תלמוד כו'.

סלסלה: משלי ד, ח.

קווצותיו תלתלי': שה"ש ה, יא.
ושער ריש': דניאל ז, ט.

לזכות

מאיר שלמה בן בלומא גיטל

בקשר עם יום הולדתו

לשנת הצלחה

ולאריכות ימים ושנים טובות ובריאות

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
עשרים ושבע

היכל
שלישי

מאמר האזינו השמים

תקע"ב

מכ"ק אדמו"ר הזקן
הרב רבי שניאור זלמן מליאדי
(בעל התניא והשו"ע)
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

יוצא לאור בפעם הראשונה מכת"י

על ידי מערכת
„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות ששים ושש לבריאה

ועל שני בחי' הללו הוא אומר האזינו השמים ותשמע הארץ, שב' בחי' הללו נעשות ונמשכות בין בבחי' שמים הם בעלי התורה שעליהם נאמר ואדברה, כלומר שהוא ית' מדבר בהם לפי שהן בבחי' ביטול כנ"ל, בין בבחי' ארץ הם בעלי עסקים רק שעוסקי' במצות וגמ"ח הנה גם בצדקה נא' אני מדבר בצדקה, כלומר שע"י צדקה גורם שדבר ה' אשר ידבר האדם בין בתורה בין בתפילה יהי' אני המדבר בהם, והם יהיו רק בבחי' שמיעה ותשמע הארץ השמע לאזניך מה שאתה מוצא מפ"ך בחי' אתה כו', וכמ"ש במ"א.

וזהו כל הקורא ושונה הקב"ה קורא ושונה כנגדו, ופי' כנגדו כי הגם שאינו מתלבש בנפשו ממש גילוי זה מ"מ הרי הוא כנגדו, ואע"ג דאיהו לא חזי מזלי' חזי, וענין קורא ושונה הוא ענין התלבשות אוא"ס ב"ה בחכ' ע"י עסק התורה דאורייתא מחכמה נפקת שהרי אוא"ס ב"ה כשמו כן הוא אין לו סוף כו', ולא מכל מדות כלל, אלא הגורם להיות אתה הוא חכים כו' באתעדל"ת תלי' מלתא ע"י עסק התורה שלמטה, וזהו ונתן זרע לזורע ולחם לאוכל, פי' לחם לאוכל ע"ד ישראל מפרנסים כו' רעיית פרנסתי כו', שכמו שהלחם מחבר ומשיב הנפש אל הגוף כך התורה היא מחברת אוא"ס ב"ה דלאו מכל מדות להתלבש במדות, וכמ"ש כי אמרתי עולם חסד יבנה, ע"י כי אמרתי עולם דהיינו מה שאומר ד"ת המלוכשין בעניני עולם, חסד יבנה נבנה להיות מדות חסד ולהיות אתה הוא חכים כו'.

והנה זו היא מדת כל יום יערוף כמטר בבחי' עורף וחיצוני', אך בחג הסוכות זמן גילוי בחי' פנימי' היא גילוי השמחה וסוכה תהי' לצל יומם, יומם הוא בחי' החסד יום דאזיל עם כולהו יומין, והוא ענין כי אמרתי עולם חסד יבנה ע"י כי אמרתי עולם כנ"ל. וצל הוא ענין מקיף על יומם שהוא בחי' החסד ולמעלה הוא בחי' השמחה הבאה מלמעלה בהגלות אוא"ס ב"ה ממש זמן שמחתינו, אך שמחה זו עדיין היא מפני גילוי בחי' המקיף בצלו חמדתי כו', אבל ביום השמיני עצרת וקליטה כו' דהיינו שיהי' נתפס ונקלט גילוי זה בפנימי' הלב ממש ואז הוא זמן שמחתינו ממש שמחה וטוב לבב מרוב כל.

כשעירים עלי דשא, דשא נק' העשב בשעה שצומח מן הקרקע ועדיין לא נתגדל כראוי, ושעירים הם גשמי' דקי' כשערות, וזה רומז ללימוד הלכות

ד"ה פתח אליהו.
ונתן זרע לזורע: ישעי' נה, י.
ישראל מפרנסים כו' רעיית פרנסתי: זח"א
ז, ב. שהשר' עה"פ א, ט.
כי אמרתי עולם חסד יבנה: תהלים פט, ג.
וסוכה תהי' לצל יומם: ישעי' ד, ו.
ביום השמיני עצרת: פינחס כט, לה.
שמחה וטוב לבב מרוב כל: תבוא כח, מז.
כשעירים עלי דשא: האזינו שם לב, ב.

אני מדבר בצדקה . . השמע לאזניך מה
שאתה מוצא מפ"ך . . וכמ"ש במ"א: ישעי' סג,
א. ברכות יג, א. ראה תו"א וארא נז, ג. והוספות
למג"א קיח, א. לקו"ת ויקרא ב, ב. פי' ראה לא,
ג. סה"מ תקס"ז ע' צב.
כל הקורא ושנה: תדאר רפ"ח.
ואע"ג דאיהו לא חזי: מגילה ג, א.
דאורייתא מחכמה נפקת: סב, א. פה, א.
קכא, א.
ולאו מכל מדות כלל: ע"פ תקו"ז בהקדמה

פתח דבר

לקראת ש"ק פ' האזינו, הננו מוציאים לאור את המאמר ד"ה „האזינו השמים ואדברה" משנת תקע"ב, מאת כ"ק אדמו"ר הזקן זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע.

המאמר נדפס כאן בפעם הראשונה, והוא תדפיס מתוך ס' מאמרי אדה"ז תקע"ב, שעומד להופיע בקרוב אי"ה.

*

לתועלת הלומדים ומעיינים הוספנו בשולי הגליון מראי מקומות וצינונים – נערכו ע"י הרה"ת ר' אלי' שי' מטוסוב.

מערכת „אוצר החסידים"

עש"ק פ' האזינו, י"א תשרי, ה'תשס"ו
ברוקלין, נ. י.

HA'AZINU HASHOMAYIM—5572

Copyright © 2005 by

“KEHOT” PUBLICATION SOCIETY

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 774-4000 / Fax 774-2718

Order Department:

291 Kingston Avenue / Brooklyn, New York 11213

(718) 778-0226 / Fax 778-4148

www.kehotonline.com

The Kehot logo is a trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch, Inc.

All rights reserved.

Manufactured in the United States of America

נסדר בדפוס „עמפיינער פרעסס" ע"י מרדכי ליב בן פיגא ויוסף יצחק בן ברכה
Empire Press, 550 Empire Blvd., • Brooklyn, N.Y. 11225 • (718) 756-1473 / Fax (718) 604-7633

נדפס בדפוס „דע פרינט האוז"
The Print House, 538 Johnson Ave., • Brooklyn, NY 11237 • (718) 628-6700 / Fax. (718) 628-6900

בבחי' הראה בלבד ואי לזאת היא שמחה, והיינו כענין וצדיק באמונתו יחי' כי בחי' אמונה לבדה שלמעלה מהדעת היא בחי' מקיף כו'. אבל ביום השמיני עצרת תהי' לכם בחי' קליטה בבחי' פנימיות שמחה וטוב לבב מרוב כל כו' (הבאה מבחי' דעת המתפשט בתוך המדות שהוא קיום המדות וחיותן ממש כו'), וכזו היינו מחמת קדימת ר"ה ועשיית חרישה דמרפי ארעא ורב תבואות בכח שור הוא הנה"ב שע"י המרירות והביטוישים בבחי' ונפשי כעפר לכל תהי' ולב נשבר תתעלה הנפש ותתנשא ברעש גדול ובאהבה עזה כו', ומחמת זה נמשך גילוי אוא"ס ב"ה ממש, וז"ש וירם קרן לעמו שהרים ונשא אותם עד אוא"ס ב"ה ממש למטה כמו למעלה, ותהי' השמחה גדולה לאלקים ישמח ישראל בעושי, וכמאמר ותתן לנו ה' אלקינו כלומר שנתן לנו א"ע כביכול. וזהו לקחי פי' מה שלוקחים אותי, וכמאמר ותתן לנו הוי' אלקינו דהיינו גילוי המשכת אוא"ס ב"ה בנפש האדם. וגילוי זה יערוף כלומר שיומשך בבחי' עורף ואחוריים הוא בחי' חיצוני' העולמות דהיינו בתו"מ המלוכשים בענינים גשמיים ציצית ותפילין כו', ועריפה והמשכה זו היא בבחי' מטר ובבחי' טל, מטר ממטה למעלה כי אד יעלה מן הארץ, וטל הוא מלמעלה למטה שנוזל מלמעלה בלבד.

והענין כי בעסק התורה יש ב' בחי' מטר שממטה למעלה דבאתעדל'ת תליא מילתא ומעיקרא כי עביד אינש אדעת' דנפשי' עביד שעיקר כוונתו בעסק התורה להשיגה בלבד לקשר נפשו ומחשבתו שתהא תפיסא בתורה ומצותיה, ובאתעדל'ת אתעדל'ע הוא המשכת אור התורה ע"י בחי' זו היא בחי' מטר היורד ללחלח הארץ, וכמארז"ל משכהו לבהמ"ד אם אבן הוא נימוח כו', כי כמו הארץ אחרי חרישה דמרפי ארעא עוד היא צריכה למטר ללחלח ולעורר כח הצומח שבה, כך אחרי כל הביטוישים והמרירות שיעשה האדם בנפשו להיות לב נשבר ונפשי כעפר לכל תהיה, עוד זאת צריך שיערה עלינו רוח ממרום להתיש כח הגוף ע"י התו' שהיא חכ' אלקית ואינה שכל אנושי, ולכן היא היא שמתשת כח הגוף ומהפכת את כח נפש התאוה כו'. אך עדיין עסק התורה בבחי' זו נק' שלא לשמה, אבל מתוך שלא לשמה בא לשמה הוא בחי' טל שהוא המשכת אוא"ס ב"ה ממש בלבד בביטול הנפש אליו, וכמ"ש והיו הדברים האלה אשר אנכי ממש מצוך היום וכאלו היום נתנה שאף שכבר נתנה בסיני, מ"מ הרי אומרים ודבריו חיים וקיימים לעד ולעולמי עולמים, וכמ"ש ודברי אשר אנכי שמת' בפ'ך, ודברי ממש כו'.

וצדיק באמונתו יחי' חבקוק ב, ד. וירם קרן לעמו: תהלים קמח, יד. ישמח ישראל בעושי: תהלים קמט, ב. ותתן לנו ה' אלקינו: נוסח תפילת שלש רגלים. אד יעלה מן הארץ: בראשית ב, ו. מעיקרא כי עביד אינש אדעת' דנפשי' עביד: פסחים סח, א.

משכהו לבהמ"ד אם אבן הוא נימוח: סוכה נב, ב. קידושין ל, ב. שמתשת כח הגוף: ראה תו"א יתרו סז, ב. ובכ"מ. והיו הדברים האלה . . וכאלו היום נתנה: ואתחנן ו, ו. ספרי ופירש"י עה"פ. ודבריו חיים וקיימים: נוסח ברכות ק"ש. ודברי אשר שמת' בפ'ך: ישעי' נט, כא.

בס"ד שבת שובה

האזינו השמים ואדברה, ותשמע הארץ אמרי פי, יערוף כמטר לקחי תזל כטל אמרתי. הנה השמים אלו מארי תורה כי תורה היא מן השמים, והארץ אלו אנשי המעשה העוסקים במצות גשמיות, כי הנה על ג' דברים העולם עומד כו'. והנה עבודה הן הקרבנות בטלו בחורבן בהמ"ק ולא נשאר לנו כ"א תו' וגמ"ח שהם נק' שמים וארץ, וכשם שבשמים וארץ גשמי' פעם כתי' בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ שמים קדמו לארץ ופעם כתי' ביום עשות ה' אלקים ארץ ושמים, ארץ קדמה כו'. כך הענין בתומ"צ, כי פעם אמרו רז"ל ות"ת כנגד כולם, ופעם אמרו תכלית חכ' תשובה ומע"ט, וגדול תלמוד שמביא לידי מעשה דוקא, ושניהם אמת שיש בחי' ומעלה יתירה בעסק התורה על קיום המצות במעשה, ויש בחי' ומעלה יתירה במעשה המצות כנודע, ועל שניהם הוא אומר יערוף כמטר כו'.

והענין הוא דכתיב כאשר ירד הגשם כו' כן יהי' דברי אשר יצא מפי כו', הוא בחי' עסק התורה שנמשל לגשם ומטר. ולהבין איך הנמשל דומה למשל שיהי' דברי אשר יצא מפי הוא בחי' עסק התורה כמו הגשם והשלג שהרוה את הארץ והולידה והצמיחה כו'. הנה פעולת המטר היא ללחלח להארץ לעורר כח הצומח שבה להצמיח כעין הגרעין הנזרע שם אחרי חרישה דמרפי ארעא, כי עיקר הצמיחה הוא מכח הצומח אשר בארץ שהוא המגדל ומצמיח את הגרעין בתוס' וריבוי, רק שא"א להוציא הצמח מכח אל הפועל ומההעלם אל הגילוי בלתי המטר היורד ללחלח הארץ שהוא המעורר והמחזק את כח הצומח, וגם צריך תחילה לחרישה דמרפי ארעא. וככל המשל הזה יובן בעסק התורה, כי הנה כאו"א מישראל יש לו נפש אלקי', וכמאמר אלקי נשמה שנתת בי טהורה היא אתה בראת כו', עד ואתה משמרה בקרבי, והנה מי הוא האומר בי ובקרבי שאין זה הגוף שהרי אין בו אומר ודברים אלא זו היא הנפש החיוני' והשכלי' המדברת כו', שהנשמה שהיא חלק אלוך ממעל מלוכשת בה והיא כעין הגרעין הנזרע בכח הצומח אשר בארץ שכח הצומח הוא הנה"ב דייקא שהיא היא המקיימת כל המצות מעשיות בפו"מ (שהמצות הן הפירות כו' כמ"ש במ"א), וגם מצות ת"ת שעיקר המצוה היא בדיבור בפה

האזינו השמים: ראה גם ד"ה זה בלקו"ת האזינו עד, ב (שם עניני המאמר בשינויים). וראה עניני המאמר באריכות בס' עטרת ראש לז, ב. וביאור על המאמר בס' מאמרי אדהמ"צ דברים ח"ד ע' א"ר.

האזינו השמים ואדברה: האזינו לב, א. על ג' דברים העולם עומד: אבות פ"א מ"ב. בראשית ברא אלקים . . שמים קדמו לארץ . . ביום עשות ה' אלקים ארץ ושמים: בראשית א, א. תגידה יב, א. בראשית ב, ד. ות"ת כנגד כולם: פאה פ"א מ"א.

תכלית חכ' תשובה ומע"ט: ברכות יז, א וגדול תלמוד שמביא לידי מעשה: קידושין מ, ב. כאשר ירד הגשם: ישעי' נה, י. החרישה דמרפי ארעא: ראה מו"ק ב, ב. אלקי נשמה שנתת בי טהורה היא: נוסח ברכות השחר. שהמצות הן הפירות כו' כמ"ש במ"א: ראה תו"א שמות נג, ג (מגמ' סוטה מו, א). לקו"ת שה"ש טז, א אילך.

במ"א), ולכן מתחילים לתקוע בו בשופר גנוחי גניח וילולי יליל, גנוחי גניח השברים לבטש ולשבר את הגוף בבחי' לב נשבר והוא בחי' חרישה דמרפי ארעא וילולי יליל בבכיה לעורר ר"ר על ירידת הנפש מאיגרא רמא מא"ס ב"ה כו', וכן כל ימי עשיית דרשו את ה' בהמצאו כתיב וע"כ תקנו להתענות בהם ואף שלא ישלימו כי אין תענית זה אלא קבלת צער בעלמא, והיינו כי הזמן גרמא לבטש את הגוף להכניע כחו שלא ימשך אחרי הנאת גופו למלאות כל צרכי כי שמנת עבית כשית כתי' כשית בשמאל לשון כיסוי שנעשה מכסה וחיפוי על הלב לטמטמו כאבן, וכמ"ש כי כל הגוים ערלים וכל בית ישראל ערלי לב, וערלי לב היינו שיש להם בחי' ערלה ומותרות החופפת על הלב שאין לו רעו"ד לפתוח לבו לאהבת ה' בתשוקה וצמאון הבאים מהתבוננות בגדולת ה', שאף שמתבונן ברוממות א"ס ב"ה ושהוא קדוש ומובדל כו', שמזה נעשה בחי' רעש גדול כו' כנ"ל, אעפ"כ אין לבו פתוח אצלו שיהי' לו בחי' רעש זה, שאין לבו צועק בקרבו אלא עומד בתקפו ובגבורתו כתולדתו ואינו מתפעל כו', והיינו מפני שיש בחי' ערלה החופפת על הלב ומסך מבדיל שאין ההתבוננות מגעת לעצמיות הלב, וערלה זו וחיפוי וכיסוי זה הוא מחמת כי שמנת עבית בחלב ודם שהחלב שמן והדם עב וגס שלא נתמעט חלבו ודמו ולא נחלש כח הגוף להיות נשבר ונכנע תחת ממשלת הנפש האלקית המשכלת ומתבוננת בגדולת ורוממות א"ס ב"ה, ולכן צריך להתענות ולסגף נה"ב בעשיית למעט חלבו ודמו, וגם בכל הימים שאינו מתענה לא ימשך אחר הנאת גופו במילוי הכרס ובשמירת זמן הסעודה בבקר ובערב בכ"י תמיד רק ידלג לפעמים זמן סעודה אחת שלא ירגיל גופו ונה"ב למלאות להם תמיד די מחסורם אשר יחסר להם, ואז יכנע לבבו הערל תחת ממשלת הנפש האלקי' המשכלת בגדולת ורוממות א"ס ב"ה ואזי תהי' נשיאת הנה"ב בתשוקה וצמאון באהבה עזה ברעש גדול ביתר שאת מנפש האלקית כי רב תבואות בכח שור הוא בחי' פני שור מהשמאל דהיינו בחי' שמאל דוחה כו'.

והנה מבחי' ר"ה ועשיית נמשך להיות אח"כ חג הסוכות זמן שמחתינו הוא השמחה הגדולה לאלקים בגילוי אוא"ס ב"ה על נפשו, אך מתחילה בימים הראשונים של חג הוא בבחי' מקיף בצלו חמדתי וישבתי בחי' צל שמיצל מלמעלה ואינו נתפס ואינו נקלט לעצמיות הנפש בבחי' פנימי' (דהיינו שאין השמחה מתאחדת עם עצמות נה"ב שיהא כח השמחה שבנה"ב ממש שש ושמח מבחי' גילוי אלקות בלבד, ושיהא הגוף ממש נהנה ומתענג בשמחה של מצוה ולא יערב לו שמחה אחרת ותענוג אחר כלל), רק השמחה היא מפני הארת בחי' המקיף בצלו חמדתי שהוא צל נחמד כו' (שחופף על נפשו בחי' השמחה הגם שהוא בטבעה כתולדתה ולא נהפכה כלל מ"מ בטילה היא באא"ס ב"ה השורה ומקיף על נפשו

דהרהור לאו כדיבור דמי, רק יש איזו מצות השייכות ומתייחסות לנפש אלקי' כמו אמונה ודעת ה', ואף גם הן דוקא בהתלבשות הנפש בגוף ונה"ב שאז שייך הציווי וידעת היום והשבות כו', משא"כ הנשמה עצמה א"צ ציווי ואזהרה (כי מהות הנפש ועצמותה היינו בחי' מוחין ומדות והמוחין הן השגות אלקות כו', והאמונה היא בחי' רגלין כו' כמ"ש במ"א, וכ"ז הוא מעצמיות הנפש, משא"כ בחי' ציווי הוא כמו שמצוה לחבירו שבלתי הציווי לא הי' עושה מעצמו), וכן מצות אהו"ר משכנם בלב בחלל השמאלי המלא דם ששם הוא יסוד האש וצמאון האהבה כו', וגם פחד ה' עיקרו בלב, הגם דיראה שריא במוחא אית יראה ואית יראה כו' וראשית היראה במוחו ומסיימת בלב כו', הרי שכל המצות מתקיימות בנה"ב דוקא, והיינו לפי שבה מלוכש כח הצומח להצמיח בתוס' וריבוי, כי יש בחי' ומעלה יתירה בנה"ב על הנפש האלקי' כמו ארץ שקדמה לשמים שיכולה להמשיך מבחי' אוא"ס ממש ביתר שאת מנפש האלקי', והגם שירדה מטה מטה בשכל גשמי וניזון מדברים גשמיים מאכלים ומשקי' כו', אמנם יסודתה בהררי קודש מאופנים וחיות הקודש שבמרכבה מבחי' פני שור, שכשם שיש פני שור בשרפים וחיות כך באופנים כתי' על ארבעת רבעיהם, וכתוב פני הכרוב, וזהו פני שור כדאיתא בזו"א ומשם נמשך הנה"ב בישראל.

והנה האופנים ברעש גדול מתנשאים לעומת השרפים, והרעש הגדול הזה הוא מחמת ששומעים את השרפים שאומרים ג"פ קדוש עד שהוי' צבאות כו'. והענין כי פני צבאות הוא אות הוא בצבא דילי, דהיינו שכל צבאי צבאות שלמעלה אלף אלפין וריבוי רבבין ולגודויו אין מספר כולם הם רק בחי' אות אחת משמו ית' ובאתא קלילא דלית בה מששא* היא אות ה"א שהיא רק בחי' הבל הלב וברוח פיו כל צבאם, אבל הוא עצמו ית' רם ונשא קדוש ומובדל כו', וג"פ קדוש כנגד ג' אותיות ראשונות של שם הוי' צמצום והתפשטות המשכה כו', להמשיך בבחי' ה' אחרונה אות היא בצבא כו', אתא קלילא כו', מבחי' סוכ"ע מבחי' קדוש ומובדל להיות את השמים ואת הארץ אני מלא, אני ממש הוא בחי' סוכ"ע בבחי' עולם שנה נפש, בבחי' עולם להיות התפשטות מלכותו ית' למעלה עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית, ובבחי' שנה בחי' זמן להיות גילוי א"ס ב"ה אתה הוא קודם שנבה"ע ואתה הוא כו',

דהרהור לאו כדיבור דמי: ברכות כ, ב. וידעת היום והשבות: ואתחנן ד, לט. והאמונה היא בחי' רגלין כו' כמ"ש במ"א: ראה תניא אגה"ק ס"א (ובנסמן בליקוט פירושם ומ"מ (חיתריק) לשם). לקו"ת ר"ה סג, ד. ובכ"מ. אית יראה ואית יראה: ראה תניא פמ"א (נז), סע"א). לקו"ת פ' ראה י, ד. ובכ"מ. וראה זח"א יא, ב. על ארבעת רבעיהם: יחזקאל א, ח. פני הכרוב: יחזקאל י, יד. כדאי' בזו"א בכת"י ב: כדאי' בגמ'. חגיגה יג, ב. דהרהור לאו כדיבור דמי: ברכות כ, ב. וידעת היום והשבות: ואתחנן ד, לט. והאמונה היא בחי' רגלין כו' כמ"ש במ"א: ראה תניא אגה"ק ס"א (ובנסמן בליקוט פירושם ומ"מ (חיתריק) לשם). לקו"ת ר"ה סג, ד. ובכ"מ. אית יראה ואית יראה: ראה תניא פמ"א (נז), סע"א). לקו"ת פ' ראה י, ד. ובכ"מ. וראה זח"א יא, ב. על ארבעת רבעיהם: יחזקאל א, ח. פני הכרוב: יחזקאל י, יד. כדאי' בזו"א בכת"י ב: כדאי' בגמ'. חגיגה יג, ב. דהרהור לאו כדיבור דמי: ברכות כ, ב. וידעת היום והשבות: ואתחנן ד, לט. והאמונה היא בחי' רגלין כו' כמ"ש במ"א: ראה תניא אגה"ק ס"א (ובנסמן בליקוט פירושם ומ"מ (חיתריק) לשם). לקו"ת ר"ה סג, ד. ובכ"מ. אית יראה ואית יראה: ראה תניא פמ"א (נז), סע"א). לקו"ת פ' ראה י, ד. ובכ"מ. וראה זח"א יא, ב. על ארבעת רבעיהם: יחזקאל א, ח. פני הכרוב: יחזקאל י, יד. כדאי' בזו"א בכת"י ב: כדאי' בגמ'. חגיגה יג, ב. דהרהור לאו כדיבור דמי: ברכות כ, ב. וידעת היום והשבות: ואתחנן ד, לט. והאמונה היא בחי' רגלין כו' כמ"ש במ"א: ראה תניא אגה"ק ס"א (ובנסמן בליקוט פירושם ומ"מ (חיתריק) לשם). לקו"ת ר"ה סג, ד. ובכ"מ. אית יראה ואית יראה: ראה תניא פמ"א (נז), סע"א). לקו"ת פ' ראה י, ד. ובכ"מ. וראה זח"א יא, ב. על ארבעת רבעיהם: יחזקאל א, ח. פני הכרוב: יחזקאל י, יד. כדאי' בזו"א בכת"י ב: כדאי' בגמ'. חגיגה יג, ב.

לקו"ת נצבים נא, ד. דרושים לר"ה נו, א. נח, ב. ישעי' נה, ו. ר"ה יח, א.

ובכ"מ. שמנת עבית כשית: האזינו לב, טו.

גנוחי גניח וילולי יליל: ר"ה לג, ב. כי כל הגוים ערלים: ירמי' ט, כה.

כל ימי עשיית דרשו את ה' בהמצאו כתיב: בצלו חמדתי וישבתי: שה"ש ב, ג.

לרצון הנפש שהנפש היא המנהגת את האברים ע"פ רצונה בלבד ואין להאברים רצון זולתה כלל, כך יאיר עלינו אוא"ס ב"ה בבחי' פנימיות ממש שתהא הנפש מתאחדת וממולאת באוא"ס ב"ה בלבד שלא יהא לה רצון אחר כלל, וכמ"ש מי לי בשמים כו', ומלך העולם היינו בחי' יחוד' מחמת שהוא מלך כו', ואין מלך בלא עם כו', והיינו ע"י התבוננות כי גם העולם שמים וארץ וד' רוחות העולם הם הם בבחי' התפשטות והארת בחי' מלך עצמו כי כולם אינם רק י"ס דמל' דעשי', ואינם יש ודבר בפ"ע על צד האמת, אק"ב אשר הוא עונג העליון ב"ה המשיך קדושתו ית' עלינו להיותנו קדושים במצותיו ממש, כי הנה כל המצות כמו ציצית ותפילין כו' שרשן הוא למעלה מעלה באוא"ס ב"ה ממש כנודע, אך הגורם לזה שנתלבשו בדברים גשמיים להגיע עד הנה"ב לקיים אותן בעשי' גשמיות היינו מחמת אתעדל"ע* נשיאות והתעלות הנפש בבחי' בכל לבך רוח אייתי רוח ואמשיך רוח להיות גילוי גם למטה שיהא נמשך גילוי בחי' ביטול למטה ג"כ. וזהו ושמרתם את חוקתי ואת משפטי אשר יעשה אותם האדם, שהכתוב נותן טעם איך יבוא האדם לקיום ושמרתם את חוקתי ואת משפטי ממש שהן הן אוא"ס ב"ה ממש, אלא היינו מפני אשר יעשה אותם האדם, שהאדם הוא העושה אותן למצות שממשיך אותן ע"י אתעדל"ת ועי"ז נעשו המצות כלים ומכוון לשבתו ית', וזהו ורב תבואות בכח שור הוא בחי' נפש הבהמי' הנלקחה מבחי' פני שור מאופנים שבמרכבה להמשיך גילוי אלקות רב ועצום ואוא"ס ב"ה ממש, אלא שהנה"ב בעצמה לא הי' בה כח להעלות ולהמשיך בלתי התלבשות נפש האלקי' המתלבשת בה שהיא נפש המשכלת ומתבוננת בגדולת ה' ורוממותו עד אין קץ והיא המנהגת את נה"ב, נמצא שהנפש אלקי' היא כעין גרעין הנזרע ומתלבש בכח הצומח שבארץ שכח הצומח הוא העיקר להצמיח כל מיני תבואות הנזרעים בו אלא שהגרעין הנזרע בו מעוררו להוציאו מכח אל הפועל ומההעלם אל הגילוי להצמיח כעין הגרעין ההוא (ומ"ש במ"א שהמצות הן הפירות הנצמחי' כו', הכל הולך אל מקום אחד כי מחדו"מ של התו"מ הן הן לבושי נפש האלקית אף שגבהו ממנה כמ"ש בלק"א והן הן הנזרעות בתוך נה"ב).

והנה הגם שכל אדם צ"ל כל ימיו בתשובה, מ"מ עת וזמן ושעת הכושר שלממעלה לכך הוא בימים נוראים ועשי"ת כי ר"ה הוא חידוש כללות החיות של כל השנה ולכן נק' ר"ה כמו ראש שהוא גילוי כללות המוחין שבהם גילוי כללות החיות של כל האברים ומהם נמשך לכל אבר בפרטיות לפי מזגו ותכונתו כך בר"ה נמשך גילוי כללות החיות של כל השנה, והמשכה זו באתעדל"ת תלי' מלתא (שלכן הוא יום המשפט משפט לאלקי יעקב לפי המעשים של שנה העברה כמ"ש

מי לי בשמים: תהלים עג, כה. ומ"ש במ"א שהמצות הן הפירות הנצמחי': ואין מלך בלא עם: בחי' וישב לח, ל. ור"פ ראה לעיל (קרוב לתחילת המאמר), שהמצות הן הפירות" ושי"נ. הן הפירות" ושי"נ. משפט אלקי יעקב לפי המעשים של שנה העברה כמ"ש במ"א: תהלים פא, ה. וראה ושמרתם את חוקתי: אחרי ית, ה.

כי אני הוי' לא שניתי, ובבחי' נפש הוא בחי' השגת הנפש באלקות, וכמה מיני השגות לאין קץ בגעה"ע שמתענגים בהשגתם תענוג נפלא ועצום ובגעה"ת כו', ובכ"ז נמשך מבחי' ג"פ קדוש להיותו הוי' צבאות, וגם מלא כל הארץ כבודו הוא הארץ הלזו התחתונה הגשמי', שכמו שנמשך הוי' בצבאות העליונים, כך נמשך להיות מכה"כ לפי שהמשכה זו היא מבחי' קדוש שהוא בחי' סוכ"ע שלפניו כחשיכה כאורה ואין גשמיות העוה"ז וחומריותו מחשיכים ומעלימים ומסתירים על אור ה' וקדושתו דלית אתר פנוי מיני' והוא השוה ומשוה כו'. וכל הארה והמשכה זו היא רק בבחי' זיו כו', כי הוא ית' עצמו רם ונשא למעלה מגדר עלמין לא בגדר ממלא ולא בגדר סובב כו'.

והנה כשהאופנים שומעים זה מרעישים בקול רעש גדול, כמ"ש ביחזקאל קול המולה כקול מחנה כו', מחמת גדולת א"ס ב"ה ורוממותו עד אין קץ ותכלית, ומתנשאים ברעש זה יותר מהשרפים, כי עם היות שמדריגתם למטה ממדריגת השרפים אמנם שרשם למעלה ממקום עליון יותר דהיינו מבחי' לפני מלך כו', ועי"ז החיות נושאות את הכסא, פי' כסא כס א' כי א' היינו בחי' אלופו ש"ע בבחי' יחוד' שם הוא בבחי' הסתר פנים ובבחי' כיסוי, לפי שעם היות שנמשך שם הביטול באוא"ס ב"ה, וכמ"ש וצבא השמים לך משתחיים, מ"מ מאחר שמתלבשים בבחי' גוף כמ"ש וגויותו כתרשיש, ולכן הם בבחי' גבול כמו מלאך הגדול הנק' סנדל גדול מהלך ת"ק שנה, ויש מלאך שהוא בשליש עולם שלישי מת"ק כו', ולכך אין אוא"ס ב"ה מאיר בהם בבחי' יחוד' ממש בבחי' גילוי אלא בבחי' הסתר פנים וכיסוי, ועי' התנשאות האופנים וחיות הקודש נושאות הכסא כס א' להיות גילוי בחי' אדם שעל הכסא הוא בחי' התורה כי זאת התורה אדם דרמ"ח מ"ע הן רמ"ח אברים דמלכא, דהיינו כמו שהאברים נמשך בהם חיות הנפש עד שמתאחדים עם הנפש ובטילים אליה להתנהג ע"פ רצונה בלבד ואין להם רצון אחר כלל כך המצות הן איברים דמלכא שבהן נמשך ומלוכש חיות מאוא"ס ב"ה ממש הסוכ"ע הוא רצוה"ע ב"ה ממש והמצות הן המשכות מאוא"ס ב"ה הסוכ"ע לבחי' ממכ"ע. ונק' שמי וזכרי, זכרי עם ו"ה רמ"ח מ"ע שהן

כי אני הוי' לא שניתי: מלאכי ג, ו. מלא כל הארץ כבודו: ישעי' ו, ג. דלית אתר פנוי מיני': ראה תקו"ז תנ"ז (צא, ב). ת"ע (קכב, ב). וראה ס' האמונות והדעות להר"ם מאמר ב' פי"ג. לקו"ת ויקרא הוספות נב, ג. ובכ"מ. השוה ומשוה: פיוט „וכל מאמינים" בתפילת ימים נוראים. קול המולה כקול מחנה כו': יחזקאל א, כד. לפני מלך מלך: בראשית לו, לא. החיות נושאות את הכסא: לשון הפיוט במוסף דר"ה אחר קדושת כתר (נוסח אשכנז) ד"ה והחיות. וראה שמו"ר פכ"ג, טו. בחי' תרומה כה, יו"ד בשם פדר"א. וצבא השמים לך משתחיים: נחמי" ט, ו. וגויותו כתרשיש: דניאל י, י. מהלך ת"ק שנה: חגיגה יג, ב. מלאך שהוא בשליש עולם: ראה חולין צא, ב. ב"ר פס"ח, יב. סה"מ תש"ח ע' 280 ובהערה שם. זאת התו' אדם: חוקת יט, יד. דרמ"ח מ"ע הן רמ"ח אברים דמלכא: ראה תקו"ז ת"ל (עד, א). ועוד. שמי וזכרי, זכרי עם ו"ה רמ"ח מ"ע: תקו"ז בהקדמה (ד, ב). ועוד.

בבחי' זכר והארה בעלמא, אבל שמי עם י"ה ל"ת שהן למעלה יותר בבחי' שמי הוא ושמו בלבד כמ"ש במ"א.

והנה לכן אחר התנשאות האופנים אומרים ברוך כבוד ה' ממקומו, ברוך היינו המשכה מהעלם אל הגילוי, כבוד ה' הוא בחי' התלבשות בבחי' מכסה והסתר פנים ובחי' לבוש נק' כבוד, דר"י קארי למאני מכבודותא, והיינו מה שנתלבש במלא כל הארץ הלזו הגשמיות שמכה"כ, כי הגם שלפניו ית' כחשיכה כאורה ואין הסתר פנים לפניו ית', מ"מ אין זה אלא לפניו אבל לגבי הנבראים הוא בחי' התלבשות בבחי' לבוש ומכסה בבחי' הסתר פנים והעלם אור ה' וקדושתו ונראה גשמיות העולם וחומריותו ליש ודבר לעיני בשר כו', והסתר פנים ולבוש זה נק' בשם כבוד בגימ' ל"ב שהן ל"ב נ"ח, כי המכסה והלבוש הוא בחכ' כמ"ש ה' בחכ' יסד ארץ, כולם בחכ' עשית דאבא יסד ברתא, והענין כי אנו רואים בחוש שהבהמה שאין לה השכל היא בבחי' ביטול יותר שאפי' תינוק יכול למשול עליה משא"כ האדם לפי שהוא בעל שכל הנה השכל עושה אותו לבחי' יש ודבר בפ"ע המעלים ומסתיר את בחי' האין ובחי' הביטול, כי בחי' חכ' זו כבר נתלבשה ונמשכה מבחי' עה"ד טו"ר. וע"ז הם מבקשים שיהא ברוך ונמשך כבוד הוי' ממקומו העליון הוא בחי' ח"ע שהוא ג"כ בחי' כבוד והוא בחי' הביטול. וכמארז"ל איזהו חכם הרואה את הנולד מאין כו', כי חכ' זו היא כח מ"ה והחכ' מאין תמצא, וח"ע זו היא בחי' כבוד ה' ומקומו העליון שהוא בחי' ביטול תהי' נמשכת ומתלבשת בבחי' כבוד ולבוש החכ' המעלמת ומסתרת לצאת מהעלם אל הגילוי שיהא גילוי אוא"ס ב"ה למטה בבחי' ביטול כמו למעלה, שכמו שלמעלה קמי' כ"ח ואין שם הסתר פנים כך למטה לא יעלים ולא יסתיר גילוי זה שיהא נראה לעיני בשר בעליל דכולא קמי' כ"ח כיון שהוא באמת לפניו ית' ולא יהא נראה ליש כו'.

והנה הכח הזה שיש לאופנים להמשכה זו הוא מחמת שהם מתנשאים לעומת השרפים ברעש גדול שהרעש הזה מגיע ועולה למעלה לרום המעלות עד אא"ס ב"ה הסכ"ע ממש ומשם נמשך למטה ג"כ גילוי המשכת אוא"ס ב"ה הסוכ"ע כו', וע"ז נא' ורב תבואות בכח שור שמבחי' פני שור שבאופנים שבמרכבה נמשכו רב תבואות דהיינו ריבוי ותוס' הארה מלמעלה מעלה מאוא"ס ב"ה ממש.

הוא ושמו בלבד כמ"ש במ"א: פדר"א פ"ג.
 וראה במ"מ בס' מאמרי אדה"ז ח"א ע' שיג.
 מאמרי אדהאמ"צ דברים ח"ד ע' א'רעא. תו"ח שמות (הוצאת שנת תשס"ג) נג, ב.
 דר"י קארי למאני מכבודותא: שבת קיג, א.
 כבוד בגימ' ל"ב: פרד"ס שער ערה"כ (שכ"ג) ערך כבוד. מא"א אות כ' סי"ב. וראה מאמרי אדהא"מ בראשית ע' ג ואילך. ובכ"מ.

ה' בחכ' יסד ארץ: משלי ג, יט.
 כולם בחכ' עשית: תהלים קד, כד.
 דאבא יסד ברתא: זח"ג רמח, ב. רנו, ב. ועוד.
 איזהו חכם הרואה את הנולד: תמיד לב, א. ועוד.
 והחכ' מאין תמצא: איוב כח, יב.
 ורב תבואות בכח שור: משלי יד, ד.

ובזה יובן ג"כ כח נה"ב החיוני' שבאדם שנלקחה מבחי' פני שור שבאופנים כנ"ל שיש לה ג"כ בחי' רעש גדול כי הנה נודע תכלית ירידת הנשמה לעוה"ז להתלבש בגוף ונה"ב הוא בשביל קיום המצות מעשיות בפו"מ המתקיימות ע"י נה"ב דוקא, כי היום לעשותם כתיב, והוא כדי להמשיך אוא"ס ב"ה על נפשו וגופו דווקא, והנה הגוף הגשמי הוא רחוק מאד מאוא"ס ב"ה מחמת חומריותו וגסותו וא"א להאיר בו אור התו"מ כשהגוף בתקפו, ולכן ארז"ל כל האומר אין לי אלא תורה אפי' תורה אין לו שאינו מאיר בו אור התו' וצריך לבטש הגוף ולהכניעו ולהשפילו בבחי' ונפשי כעפר לכל תהי' ולב נשבר כדי שיהי' תחת ממשלת הנפש האלקי' המשכלת ומתבוננת בגדולת ה' א"ס ב"ה, כי לאום מלאום יאמץ ובינוני זה וזה שופטן כו', וזו היא בחי' תשובה כנודע שבחי' תשובה אינה על עבירות דוקא אלא השבת הנפש שתשוב אל האלקים לדבקה בו, וזה תכלית ירידת הנשמה לעוה"ז להשיב את נה"ב שיאיר בה אוא"ס ב"ה, כי הנשמה עצמה א"צ תיקון שהיא בבחי' צדיקים שבטבעה לעלות אל ה' כו', משא"כ נה"ב היא בבחי' בע"ת דאתכפי' ואתהפכא מזה שהיתה תחת ממשלת קליפות נוג"ה כו', ונודע משארז"ל במקום שבע"ת עומדים כו' כמ"ש בזוהר דמשכין בחילא יתיר והיינו בבחי' רעש גדול ובחי' צעק לבם על ירידת הנה"ב מאיגרא רמא מאוא"ס ב"ה בבחי' נפש הבהמה ממש, וע"ז היא מתנשאת למעלה מעלה לדבקה באוא"ס ב"ה בתשוקה וצמאון האהבה עזה ביתר שאת מנפש האלקי', כי יש בחי' ומעלה יתירה בנה"ב הנלקחה מבחי' האופנים מפני שור מבנפש האלקי' וכדכתי' אחר וקדם צרתני כו', דמשכין לי' בחילא יתיר כו', וע"י העלאות והתנשאות הנה"ב לאוא"ס ב"ה ממש הנה רוח אייתי רוח ואמשיך רוח להמשיך גילוי בחי' ביטול למטה כמו למעלה, והוא בחי' בכל נפשך להיות דביקות הנפש מח' במח' דבור בדבור, ודברי אשר שמתני בפיו כו', ושלא יעלים גשמיות העולם את אור ה' זו התורה, כי הגם שמלובשת בעיני עולם יש ודבר נפרד מ"מ מאחר שהן הן רצונו וחכמתו ית' אין שם בחי' הסתר פנים כלל.

וזהו ענין ברכת המצות ברוך אתה שברוך ונמשך בבחי' גילוי להיות הוי' אלקינו דהיינו שנהי' אנחנו בבחי' ביטול אליו בבחי' פנימיות ובחי' יחו"ע ממש שלא להיות רצון וחפץ אחר זולתו כלל, וכמשל האברים שמתאחדים עם הנפש הנשמעים

כ"ה. כי היום לעשותם כתיב: עקב ז, יא. עירובין
 האומר אין לי אלא תורה: יבמות קט, ב.
 וראה לקו"ת ויקרא ה, א.
 ונפשי כעפר לכל תהי': נוסח תפילת אלקי נצור.
 לאום מלאום יאמץ ובינוני זה וזה שופטן: תולדות כה, כג. ברכות סא, ב. וראה תניא פי"ג.
 כנודע שבחי' תשובה אינה על עבירות: ראה גם לקו"ת פ' ראה כד, ד. לג, א. נצבים מח, ד.

דרושים לר"ה ס, ד. דרושים לשי"ש סה, ג. סו,
 ג. האזינו עז, ב. שה"ש מד, ד. וראה מאמרי אדהאמ"צ על נ"ך ע' ר.ו. ושי"נ.
 משארז"ל במקום שבע"ת עומדים כו': ברכות לד, ב. וראה לקו"ש ח"ד ע' 361 וע' 363. ח"י"ז ע' 186. חכ"ד ע' 530. ועוד.
 בזוהר דמשכין בחילא יתיר: זח"א קסט, ב.
 אחר וקדם צרתני: תהלים קלט, ה.
 רוח אייתי רוח: ראה זח"ב קסב, ב.
 ודברי אשר שמתני בפיו: ישע"י נט, כא.